

Widowisko z cyklu
SENSACJE XX WIEKU

pt.

Hermann Göring - cena śmierci

Autor: Bogusław Wołoszański

Współpraca: Ewa Dejmek, Radek Bielecki

Reżyseria: Adek Drabiński

Zdjęcia: Bogdan Stachurski

Scenografia: Ewa Gajda

Produkcja: Zbigniew Adamkiewicz, Adam Łukaszek, Michał Skrzeczek

W rolach głównych: Cezary Żak (Göring)

Łukasz Nowicki (młody Göring)

Marek Barbasiewicz (von Rosen)

Karolina Gruszka (Carin)

Emisja: 8 września 2003

Scenariusz

Czołówka

1. Korytarz więzienia w Norymberdze. Dzień

*Z pierwszego piętra schodzi por. **Wheelis**. Idzie korytarzem i zatrzymuje się przed drzwiami celi Göringa. Gestem przywołuje **strażnika** MP i nakazuje mu otworzyć celę. Przez otwarte drzwi widać **Göringa** siedzącego na łóżku i jedzącego fasolę z patelni ustawionej na krześle. Na widok Wheelisa podnosi się, ociera usta chusteczką, którą wyjmuje z kieszeni. Strażnik zamyka drzwi.*

OFF:

Był poranek 15 października 1946 roku. Do celi Hermana Göringa w norymberskim więzieniu wszedł porucznik James Wheelis.

1A. Cella jw.

Wheelis i Göring witają się.

Göring wskazując na patelnię:

Göring: Swoje psy lepiej karmiłem...

Wheelis siada na stoliku i zapala papierosa. Göring spogląda na niego.

Wheelis: Dlaczego chciał pan się ze mną widzieć?

Göring: Niech pan przyjmie ode mnie prezent...

Z kieszeni munduru wyjmuje złotą papierošnicę i podaje ją Wheelisowi. Ten ogląda z zaciekawieniem.

Göring: Tam jest wygrawerowany mój podpis. To właściwie pamiątka po mnie. Egzekucja już niebawem?

Wheelis kiwa głową

Göring: Oczekiwałem przynajmniej tego, że nie odmówią mi prawa do żołnierskiej śmierci. Przez rozstrzelanie... Chce pana prosić o jeszcze jedną przysługę...

1B. Korytarz

Strażnik idzie wzdłuż cel, zaglądając do niektórych.

Zatrzymuje się przy celi Göringa i podnosi klapkę judasza.

Przez otwór widać Göringa i Wheelisa odwróconego plecami.

OFF:

Porucznik Wheelis już wiedział, że egzekucja 11 skazanych na śmierć zbrodniarzy hitlerowskich odbędzie się tej nocy. Jego odwiedziny w celi Hermanna Göringa mogły mieć decydujące znaczenie dla dalszego biegu wydarzeń.

2. Sala gimnastyczna,

Do szafotu stojącego pośrodku sali podchodzi kat w mundurze sierżanta US Army. Obchodzi szafot (wysokość 2,5 m, 13 drewnianych stopni, powierzchnia 7 m kw. Na górze szubienica w postaci ramy), osłonięty z 3 stron czarną materią. Wchodzi po schodach na górę, zawiązuje pętlę i sprawdza linę i zapadnię.

OFF:

W sali gimnastycznej, odległej o kilkadziesiąt metrów od więziennego budynku ustawiono trzy szubienice. Na dwóch z nich miały być wykonywane naprzemiennie wyroki, co bardzo skracało czas egzekucji. Zakładano, że lekarz orzeknie śmierć powieszonoego po 20 minutach, a w tym czasie zostanie wykonany wyrok na kolejnym skazanym. Trzecia szubienica pozostawała w rezerwie.

3. Cella

NARRATOR:

Pierwszy na szafot miał wejść Hermann Göring. Był najbliższym współpracownikiem Adolfa Hitlera. Ponościł szczególną odpowiedzialność za zbrodnie nazizmu. Jednak umknął katu. Przez dziesiątki lat sposób, w jaki udało mu się ująć sprawiedliwości pozostawał tajemnicą. Dzisiaj możemy już spróbować odpowiedzieć na to pytanie. On po prostu kupił swoją śmierć. Prawdopodobnie bardzo wysoką cenę. Był jednak niezmiernie bogaty. I w tym miejscu łączą się te dwie tajemnice XX wieku: sposób, w jaki

Hermann Göring zgromadził bajeczne skarby i jak zapłacił za śmierć.

Ta historia zaczyna się dużo wcześniej...

4. Holl zamku, zima 1920 r.

Drzwi otwierają się i wchodzi młody Göring (w kombinezonie lotniczym) i książę von Rosen (w podróżnym stroju), przysypani śniegiem. Książę oddaje walizkę odźwiernemu i zdejmuje kożuszaną kurtkę.

OFF:

W lutym 1920 roku, hrabia Erich von Rosenberg przyleciał do swojego zamku Rockelstadt, w Szwecji, w wynajętym samolocie pilotowanym przez młodego lotnika... kapitana Hermanna Göringa.

Pogoda załamała się i musieli lądować awaryjnie na zamrzniętym jeziorze, koło zamku.

Książę: Nie mogę pozwolić na pana powrót do Sztokholmu przy takiej pogodzie. Poza tym, sędzę, że nawet dla tak doświadczonego pilota jak pan, lot był wyczerpujący. Służba wskaże panu pokój, żeby mógł pan się trochę odświeżyć przed kolacją.

Wchodzi do hollu, gdzie z góry scenie przygląda się Carin von Kantzow.

Książę: Przyznam, że liczę na ciekawe opowieści z wojny

Göring: Trochę mi niezręcznie siadać do stołu w lotniczym kombinezonie...

Książę: Niech pan się tym nie przejmuję, każę dostarczyć odpowiednie ubranie.

5. Holl**NARRATOR:**

W 1920 roku kapitan Hermann Göring, pracował w Szwecji, w tamtejszym przedsiębiorstwie lotniczym „Svenska Lufttrafik”, które wynajmowało samoloty. Był już znanym pilotem, opromieniony sławą wojennego asa myśliwskiego, oraz dowódcy słynnej eskadry „Czerwonego barona”.

6. FEL. Wojna

Hermann Göring wyruszył na wojnę w sierpniu 1914 roku w stopniu porucznika piechoty. Kilka tygodni później zafascynowany opowieściami przypadkowo spotkanego pilota go tak bardzo, że nie wrócił do piechoty, lecz rozpoczął służbę w lotnictwie, jako obserwator.

Prymitywne samoloty stawały się coraz ważniejsze, gdyż rozpoznanie z powietrza dawało dowództwom bardzo ważne informacje o ruchach wojsk nieprzyjaciela. A skoro nad frontem latały samoloty rozpoznawcze, to należało uzbroić inne, aby je strącały.

W wrześniu 1915 roku Göring ukończył szkolenie pilota myśliwskiego i wkrótce odbył lot bojowy. Miesiąc później odniósł pierwsze zwycięstwo, zestrzeliwując francuski samolot.

To zdjęcie zrobiono w 1918 roku, gdy Hermann Göring przejął dowodzenie eskadrą po Manfredzie von Richthofenie, nazywanym od koloru samolotu, którym latał „Czerwonym baronem”, który zginął w kwietniu 1918 roku.

Ten film powstał gdy porucznik Göring wystartował, aby zestrzelić francuski balon obserwacyjny.

Gdy I wojna dobiegła końca mógł poszczycić się 22 zwycięstwami i... podzielił los tysięcy niemieckich oficerów, którzy usiłowali znaleźć miejsce w życiu. Göring wyjechał do

Danii, a później do Szwecji, gdzie zatrudnił się jako pilot w cywilnych liniach lotniczych.

7. Komnata zamku, zima 1920 r.

OFF:

Wojenna sława sprawiła, że był bardzo popularny w świecie szwedzkiej arystokracji. Aż 20 lutego 1920 roku wynajął go hrabia Erich von Rosen, aby odwiózł do go zamku Rockelstad.

Książę i Göring idą przez komnatę z kieliszkami koniaku w dłoniach.

Książę: ...i wracamy do miejsca, z którego zaczęliśmy zwiedzanie zamku Rockelstadt

Göring: Zauważyłem na murze dziwne znaki..., symbole...

Książę: Mówi pan o krzyżach ze złamanymi ramionami?

Göring: Tak, nie widziałem tego nigdy dotąd.

Książę: Ma wiele znaczeń, występuje w wielu kulturach, od Ameryki Południowej po Azję. W Europie to nordycki symbol wschodzącego słońca.

Stają przy kominku.

Książę: Kilka lat temu odkryłem ten symbol na kilku kamieniach na Gotlandii i kazałem sprowadzić je do zamku. Wmurowano je w ścianie strzelnicy. Dają siłę..

Przerywa dostrzegając Carin wchodzącą do komnaty.

Książę (podchodząc do Carin): Pozwól moja droga, że ci przedstawię pana kapitana Hermanna Göringa. Być może czytałaś o nim w „Svenska Dagbladet”, wypowiadał się na temat przyczyn samolotowego wypadku. Jest lotnikiem, który niespełna godzinę temu uratował mi życie, po mistrzowsku ładując, wyobraź sobie, na zamrzniętej tafli naszego jeziora! I to w takiej zadymce, że końców skrzydeł nie było widać!

To moja szwagierka, Carin von Kantzow. Być może spotkał pan jej męża w Sztokholmie, kapitana Nilsa von Kantzow?

Göring (wyraźnie pod wrażeniem urody Carin): Nie, nie miałem okazji.

Idą w stronę stołu

8. Salon, kolacja

Carin: ...ale, jak pan strzelał z samolotu? Gdzie był karabin? Nie mógł pan, przecież, trzymać go...

Göring (*śmiejąc się*): Rzeczywiście zdarzało się, że piloci strzelali z pistoletów. Ale tak było tylko na początku. Karabiny maszynowe, łaskawa pani, były przytwierdzone po obydwu stronach kadłuba.

Carin: Z przodu samolotu jest śmigło, jak, więc mogły strzelać i nie zniszczyć śmigła?

Göring: To w istocie był poważny problem...

(bierze ze stołu figurkę ptaka i nóż, który przykłada to do skrzydeł, to do kadłuba)

...Początkowo karabiny umieszczano na skrzydłach, żeby strzelały poza śmigłem, ale nie były zbyt celne. Dlatego zdecydowano się umieścić je na kadłubie, zaś łopaty śmigieł zabezpieczano blachą, aby pociski odbijały się od niej. Ostatecznie, zsynchronizowano ruch śmigła i karabin, tak, że w chwili, gdy łopata śmigła znajdowała się naprzeciw lufy, karabin nie strzelał.

Carin: Niech pan opowie, jak zestrzelił pan pierwszy samolot! Kiedy to było?

Książę: Sądzę, że powinniśmy wrócić do kominka. Wspomnienia kapitana Göringa zyskają odpowiednią oprawę...

Göring: ...16 listopada 1915 roku. To był francuski myśliwiec *Farman*. Najbardziej jednak pamiętam dzień, gdy musiałem zmierzyć się z trzema francuskimi bombowcami *Caudron*. Wie pani, że wówczas wzięłem samolot do niewoli?

Carin: Jak to możliwe? W powietrzu?

Göring (*zatrzymując się, dłońmi ilustruje sytuację*):

Trafiłem go w silnik, który zapalił się, a pilot skierował samolot ku francuskim liniom. Nie pozwoliłem mu uciec. Cały czas leciałem nad nim i pilot zrozumiał, że musi wylądować, gdyż otworzę ponownie ogień. Zrobił tak. Krążyłem nad nim na wysokości 45 metrów, aż przybyli nasi żołnierze i wzięli francuską załogę do niewoli.

Idą w stronę kominka widocznego przez otwarte drzwi w drugiej sali

9. Sala Jadalna

NARRATOR:

Carin von Kantzow straciła głowę dla dziarskiego kapitana. Początkowo spotykali się potajemnie, ale po kilku tygodniach zdecydowała się porzucić męża oraz siedmioletniego syna. Zamieszkała z Göringiem w Sztokholmie, a po dwóch latach przenieśli się do Monachium i tam, w lutym 1923 roku, wzięli ślub. Był to czas przełomowy w historii Niemiec i Hermanna Göringa.

10. FEL: Zamach listopadowy

Hermann Göring związał się z Adolfem Hitlerem w końcu 1922 roku. Kapitan lotnictwa stanął na czele oddziałów SA, szturmowej siły partii nazistowskiej.

Usiłował tę siłę poprowadzić do walki 8 listopada 1923 roku, gdy Hitler podjął próbę zdobycia władzy w Monachium. Pucz nie udał się, gdyż policja rozpedziła demonstrantów. Padło 14 zabitych i kilkudziesięciu rannych. Göring, maszerujący obok Hitlera, został ranny w pachwinę. Policyjna kula o milimetry minęła aortę. Zdołał jednak zbiec, a żona wywiozła go do Austrii, dzięki czemu uniknął aresztowania i więzienia.

Adolf Hitler uwięziony w Landsbergu, wyszedł na wolność w 1925 roku i przystąpił do odbudowy partii nazistowskiej. Rok

później dołączył do niego Göring, który wrócił z Austrii. Bardzo się zmienił. W niczym już nie przypominał smukłego i dziarskiego kapitana.

W styczniu 1933 roku prezydent Paul von Hindenburg powierzył Hitlerowi urząd kanclerza. Hermann Göring, najbliższy współpracownik nowego kanclerza wszedł w skład nowego rządu. Został premierem Prus, największego kraju związkowego Niemiec. Tam zorganizował tajną policję Gestapo i oraz dwa pierwsze obozy koncentracyjne. Był jednym z inicjatorów wymordowania przeciwników politycznych, co stało się w czasie tzw. nocy długich noży. To on umożliwił Hitlerowi zdobycie władzy dyktatorskiej.

11. NARRATOR:

Hermann Göring był zapalonym myśliwym, a ponieważ sprawował wiele urzędów, w tym głównego zarządcy lasów państwowych mógł nakazać, aby pruska Rada Ministrów oddała mu 400 hektarów lasów w malowniczym zakątku, w pobliżu Schorfheide, dwie godziny jazdy samochodem na północ od Berlina, nad dwoma jeziorami. Tam postanowił wybudować pałacyk myśliwski.

12. FEL Ikonografia

Budowę ukończono w lipcu 1933 roku, po 10 miesiącach. Pałacyk był jeszcze bardzo skromny.

Na dole głównym pomieszczeniem był holl z wielkim kominkiem, udekorowany jelenimi rogami i swastyką. Dokładnie taką, jaką Göring widział w zamku Rockelstadt.

Na pierwszym piętrze mieścił się gabinet Göring, w którym wisiał wielki obraz przedstawiający Carin. Przed obrazem zawsze paliła się świeczka. To był ołtarzyk Carin, która, chora na gruźlicę zmarła w październiku 1931 roku, gdy pojechała do Szwecji. Tam ją pochowano na niewielkim cmentarzu w Lövä.

13. Cmentarz, grób Carin

Göring (w garniturze, z kamizelką, kapelusz, znaczek NSDAP, chusteczka w kieszonce, opaska żałobna na rękawie) wysiada z samochodu. Leżący pod drzewem **fotoreporter** podnosi się i szykuje aparat z lampą magnezową. Göring, za którym idzie kierowca niosący wieniec, w którym kwiaty ułożone są w kształt swastyki podchodzi do grobu, kładzie na wieniec. Stoi przez chwilę, odwraca się i odchodzi. Fotoreporter robi mu zdjęcie, jak Göring opuszcza grób. Potem fotografuje grób.

OFF: Carin Göring zmarła w październiku 1931 roku w Szwecji, dokąd pojechała na pogrzeb matki. Przeziębila się i jej organizm osłabiony gruźlicą nie zdołał się obronić. Została pochowana na wiejskim cmentarzu w Lövä.

W lecie 1933 roku Hermann Göring przyjechał, aby odwiedzić grób ukochanej żony.

Göring wsiada do samochodu

Göring (wyraźnie rozzłoszczony). Gdyby to było w Niemczech, kazałby zamknąć go obozie. Nachalność tych pismaków jest nie do zniesienia. (Do kierowcy) Wracamy do Sztokholmu.

14. Kościół

NARRATOR:

Odwiedziny grobu zamieniły się w polityczny skandal. Prasa szwedzka opublikowała zdjęcie wieńca ze swastyką, co zostało uznane za manifestację polityczną. Wieniec został zdjęty. Rozwścieczony Göring postanowił przenieść zwłoki ukochanej żony do leśnej posiadłości, gdzie wybudował niewielkie podziemne

mauzoleum. Stało się to w 1934 roku, gdy zwłoki przewieziono do Niemiec i złożono w sarkofagu w podziemnym mauzoleum w Carinhall. Göring już nie rozpaczał po stracie ukochanej Carin.

15. FEL Chrzcziny

W 1935 roku ożenił się ze szwedzka aktorką Emmą Sonnenmann. Trzy lata później urodziła im się córka Edda. Te zdjęcia zrobiono w czasie chrzcin dziecka. Ojcem chrzestnym, był sam Adolf Hitler. On doceniał lojalnego, bezwzględnego i nadzwyczaj zręcznego współpracownika, jakim był Hermann Göring. Bez wątpienia Göring był wówczas osobą nr 2 w nazistowskim państwie, a jego pozycja miała jeszcze umocnić się, gdy Trzecia Rzesza rozpoczęła podboje.

16. Korytarz w Carinhallu.

*Göring w stroju myśliwskim oddaje strzelbę ordynansowi, idzie korytarzem. Wchodzi do pokoju, gdzie czeka już **Hofer**.*

OFF:

W 1936 roku Hitler wydał polecenie przebudowy Carinhallu, jak nazwano leśną posiadłość, aby odpowiadała duchowi wielkiej Rzeszy. W lipcu 1937 roku nowy Carinhall był już gotowy.

17. FEL: Carinhall

Ten film nakręcono w czasie wizyty włoskiego ministra spraw zagranicznych hrabiego Galeazzo Ciano w leśnej posiadłości Göringa. Myśliwska chata zamieniła się już w okazały pałac, w którym znajdowały się apartamenty dla gości, sala gimnastyczna, basen, wielki gabinet właściciela i sale dla dzieł sztuki, które ofiarowywały Göringowi niemieckie instytucje i zagraniczni dyplomaci. Prawdopodobnie podczas tej wizyta hrabia Ciano

przywiózł dla Göringa wspaniały dar rządu włoskiego: posąg Wenus.

Göring podjął już decyzję, że Carinhall stanie się muzeum, którego zbiory zaćmia wszystkie inne galerie świata, choć do 1939 roku jego zbiory obejmowały 200 obrazów.

18. Pokój w Carinhallu

Göring siada na fotelu gestem zapraszając Hofera, aby też usiadł.

Göring: Panie Hofer, wiem, że jest pan marszandem liczącym się w świecie handlu sztuką. Chciałbym, aby zajął się pan moją kolekcją. Pokażę ją panu...

Hofer: Ekscelecjo, idąc korytarzem widziałem jej część. To bardzo wysmakowany zbiór, świadczący o wielkiej...

Göring (*rozzłoszczony*): Pan sobie daruje komplementy. Nie po to pan tu przyszedł! Moja kolekcja liczy dwieście obrazów! Cóż to jest dwieście obrazów?! Chcę, aby była dziesięciokrotnie, dwudziestokrotnie liczniejsza! Muszą w niej być najbardziej liczące się obrazy świata: Vermeer, Memling, Cranach, Rubens, Rembrandt! I tak dalej!

Hofer: Poczytuję sobie za zaszczyt, że zwraca się pan do mnie, ale muszę zapytać...

Göring: Nie, panie Hofer, pieniądze nie będą stanowiły przeszkody. Pan ma znaleźć ludzi, którzy będą poszukiwać obrazów dla mojej kolekcji, nie tylko w Niemczech. Najbardziej interesuje mnie Francja. Może także Holandia. Oni tam mają dużo dobrego malarstwa. Zawrę z panem układ. Obraz, który pan dla mnie kupi, za moje pieniądze, a mnie się nie spodoba, zostawi pan sobie.

Hofer: To bardzo hojne...

Göring: Proszę nie zaniedbywać poszukiwań tego... zdegenerowanego malarstwa... Van Gogh, Monet, inni impresjoniści, kubiści, fowiści i tak dalej. Nie chcę ich, ale obrazy te są

cenione na świecie. Będziemy mogli wymieniać na prawdziwych mistrzów. Oczekuję od pana propozycji. I to szybko. Niech pan dzwoni. Moja sekretarka będzie zawsze pana łączyła ze mną.

Hofer orientując się, że rozmowa jest skończona wstaje i kłaniając się odchodzi.

19. Korytarz

NARRATOR:

Arcydzieła, które w swojej kolekcji chciał mieć Göring kosztowały miliony. Skąd miał te miliony? Zajmował bardzo eksponowane stanowiska, był drugą, po Hitlerze osobą w państwie, nie należy jednak uważać, że zarabiał tak dużo, że za pensję mógł kupić obrazy Rembrandta czy Rubensa. Skąd miał pieniądze? Z łapówek. On, jako pełnomocnik ds. planu 4-letniego decydował o przydziałach deficytowych materiałów, takich jak miedź, nikiel czy aluminium, których ze względu na intensywny program zbrojeniowy w Niemczech w końcu lat 30-tych brakowało. Od niego zależały bardzo intratne zamówienia dla przemysłu lotniczego.

Założył fundację sztuki i na nią przemysłowcy i finansiści wpłacali miliony. Ponadto finansował zakupy arcydzieł w pieniędzy państwowych. Nadchodził czas, gdy Göring uzyskał nowe możliwości wzbogacenia swoje kolekcji w Carinhall.

20. FEL Wojna

Po miesiącu zaciętych walk we wrześniu 1939 roku, w których dowodzone przez Göringą siły powietrzne odegrały ogromną rolę, Polska znalazła się w rękach okupantów. Hitlerowcy uzyskali niczym nieograniczony dostęp do polskich muzeów i prywatnych kolekcji. Polska utraciła ponad 10 tysięcy dzieł sztuki. Część została zniszczona przez ogień wojny, ale większość padła łupem okupanta.

Teren działania rabusiów szybko się powiększył, gdy w maju 1940 roku Wehrmacht uderzył na Belgię, Holandię i Francję.

Bogate muzea, kościoły, prywatne galerie malarstwa znalazły się w zasięgu Göringa, który święcił wojenne triumfy, mianowany po zwycięstwie nad Francją marszałkiem Rzeszy, a ten stopień został specjalnie dla niego utworzony.

21. Las, polowanie

Göring w myśliwskim stroju ze sztucерem wypatruje zwierzyny. Tuż za nim **ordynans** ze sztucерem oraz **Alois Miedl**. Dostrzega jelenia? Podnosi strzelbę, strzela.

Miedl: Piękny strzał, panie marszałku!

OFF:

Do Carinhallu został wezwany holenderski marszand Alois Miedl, jeden z dostawców dzieł sztuki dla Hermanna Göringa.

Göring podnosi lornetkę przyglądając się zabitej zwierzynie. Przeładowuje sztucер i oddaje ordynansowi.

Göring: Panie Miedl, nie bardzo pan się stara. Dochodzą mnie słuchy, że proponował pan jakieś obrazy Rosenbergowi... Coś pan sprzedał Funkowi, a może nawet Himmlerowi. Czyż nie tak?

Miedl: Zapewniam, panie marszałku Rzeszy...

Göring (przerywa mu): Niech pan posłucha, czego dowiedziałem się o pana rodzinie...

Miedl jest wyraźnie przestraszony.

Göring: Tak, pan wie, o co chodzi. Prawda?

Miedl: Myśli pan, panie marszałku, o mojej żonie?

Göring: Tak, panie Miedl. Ale nie tylko. Skoro pana żona jest Żydówką, to znaczy, że również pana dzieci... A ma pan dwoje, nieprawdaż?...

Miedl potakuje

Göring:... też są Żydami! Mieszkają, co prawda w Holandii, ale teraz już obejmuje ich ustawodawstwo Trzeciej Rzeszy!

Odczekuje chwilę, aby zrobić większe wrażenie na Miedlu.

Göring: No, niech pan się nie obawia. Dopóki będą pod moją opieką, włos im z głowy nie spadnie. A będę się nimi opiekował, jeżeli pan będzie sprzedawał mi wartościowe dzieła sztuki.

(krzyczy) Najpierw mnie, a potem może pan sobie pertraktować z Funkiem czy Rosenbergiem! Pan się zgadza, panie Miedl!

Miedl: Jak pan wie, panie marszałku Rzeszy, robię wszystko...

Göring: Skoro to ustaliliśmy, to musi pan wiedzieć, że mnie interesuje kolekcja Goudstikka! Ten Żyd zgromadził 1275 obrazów. Piękna kolekcja! I ja chcę ją mieć! W całości! Wszystko!

Göring daje znać, aby nadjechał powóz.

Miedl: Władze niemieckie mogą to zarekwirować...

Göring: Nie! Niech pan kupi tę kolekcję, a ja odkupię od pana. W mojej galerii nie będę eksponował obrazów zarekwirowanych. Wszystkie muszą być **legalnie** nabyte.

Wsiada do powozu, odwraca się do Miedla

Göring: I niech pan się spieszy, Miedl...

22. Korytarz

NARRATOR:

Jacques Goudstikker, uciekł z Holandii 14 maja 1940 roku, pozostawiając całą swą wspaniałą kolekcję malarstwa. Dwa dni później wypadł za burtę statku, którym płynął do Afryki Południowej. Oczywiście było to zabójstwo. Jego kolekcja, w każdym razie a pewien czas, pozostała bez właściciela. Wykorzystał to Miedl, kupując wspaniałe obrazy za jedną trzecią ich wartości. Z tej kolekcji 780 obrazów odsprzedał Göringowi, za symboliczną cenę. W zamian uzyskał prawo zachowania 500 obrazów, które Göringowi nie przypadły do gustu, a także innych

dóbr Goudstikkaera: zamku, wiejskiej posiadłości i XVII-nej kamienicy.

Prawdopodobnie w ten sposób w posiadaniu Göringa znalazł się niewielki obraz Hansa Memlinga, XV wiecznego malarza niderlandzkiego: Madonna z dzieciątkiem. Jaką rolę ten obraz, którego wartość wówczas szacowano na 4 mln dol. odegrał w późniejszej historii Hermanna Göringa?

23. FEL Stalingrad.

W 1943 roku wojna zmieniła bieg. Dwie wielkie klęski pod Stalingradem i Kurskiem pozbawiły Niemców sił. Utracili przewagę strategiczną i zaczęli cofać się na zachód. Aż w styczniu 1945 roku Armia Czerwona rozpoczęła wielką ofensywę znad Wisły, prac nieprzerwanie na zachód, aż doszły do Odry. Klęska Trzeciej Rzeszy była już, aż nadto widoczna, aby Hermann Göring nie zaczął troszczyć się o swoje skarby złożone w Carinhallu. W styczniu 1945 roku wywieziono pierwsze wielkie skrzynie, które zapakowano do pociągu i odwieziono do Berchtesgaden. W kwietniu, gdy wojska radzieckie ruszyły znad Odry, na rozkaz Hitlera odwołano wszystkich żołnierzy z Carinhall do obrony Berlina. Hermann Göring zdał sobie sprawę, że to już koniec jego marzeń o najwspanialszej galerii świata.

24. Pusty holl

Pod ścianami stoją skrzynie, które żołnierze Luftwaffe wynoszą. Walter Hoffer nadzoruje pakowanie obrazów. Nadchodzi Göring.

Hoffer: Panie marszałku, to już ostatnie skrzynie. Zaraz załadujemy je na ciężarówki i odeślemy na dworzec. Dwa pociągi odjechały dzisiaj rano na południe. Tę partię też proponuję skierować do Berchtesgaden. Umieścimy ją w bunkrze dowództwa. Pozostał niewykończony, ale kolekcja będzie tam bezpieczna.

Göring: Czy plan miejsc, w których zakopano rzeźby jest wystarczająco dokładny, abyśmy je w stosownym czasie odnaleźli.

Hoffer: Tak jest.

Hofer otwiera teczkę i wyjmuje mapę. Göring przygląda się jej i oddaje Hoferowi.

Göring: Niech pan zwoła cały zespół na dziedziniec. Chciałbym się pożegnać.

Göring i Hoffer odchodzą mijając żołnierzy z kablami i ładunkami wybuchowymi. Zaczynają montować ładunki.

Hoffer zatrzymuje się. Spogląda na zgromadzone ładunki wybuchowe.

Hoffer: Panie marszałku, czy to absolutnie konieczne?

Göring: Führer nakazał odesłanie stąd wszystkich żołnierzy do obrony Berlina. Rosjanie mogą być lada dzień. Nie chcę nawet myśleć o tym, że ci barbarzyńcy mogliby chodzić po moim domu! Jutro Carinhall ma przestać istnieć. Wierzę, że pewnego dnia odbudujemy te budynki.

25. Holl jw.

NARRATOR:

Następnego dnia leśny pałac Hermanna Göringa został wysadzony. Wśród ruin pozostało mauzoleum, w którym stał sarkofag ze zwłokami Carin. Dlaczego Göring, który wysłała z Carinhall cztery pociągi ze skrzyniami z dziełami sztuki, nie kazał ewakuować sarkofagu ze szczątkami ukochanej żony? Nie ma odpowiedzi na to pytanie.

Kilka godzin po wysadzeniu budynków Carinhall zajęli żołnierze radzieccy. Oczywiście znaleźli sarkofag. Dopiero wiele lat później okazało się, co stało się ze szczątkami Carin.

26. FEL Berlin

Hermann Göring widział się z Hitlerem po raz ostatni 20 kwietnia, gdy wojska radzieckie otaczały Berlin. Zdołał wyjechać na południe Niemiec skąd powiadomił Führera, że gotów jest przejąć rządy w Niemczech. Uważał, że nie popełnił wojennych zbrodni. Co prawda samoloty Luftwaffe atakowały otwarte miasta, ale czy alianckie samoloty nie zniszczyły Hamburga, Drezna, Berlina?

Liczył na spotkanie z generałem Dwightem Eisenhowerem, jakby nie pamiętając o niezliczonych zbrodniach, za które ponosił bezpośrednią odpowiedzialność. To on przecież współtworzył nazistowski aparat terroru, który uśmiercił miliony ludzi.

7 maja wieczorem Göring oddał się do niewoli zastępcy dowódcy amerykańskiej 36 dywizji, generałowi Stackowi. Wciąż był przekonany, że wkrótce spotka się z dowodzącym wojskami amerykańskimi generałem Eisenhowerem. Liczył, że powróci do władzy.

27. Holl pusty**NARRATOR:**

Z czterech pociągów, wiozących skarby Göringa, dwa zatrzymały się w Berchtesgaden, a dowódca otrzymał rozkaz przewiezienia zawartości wagonów do bunkra dowództwa. Tam złożono kilkadziesiąt skrzyń. Drugi z pociągów został porzucony przez załogę na małej górskiej stacji i rozszabrowany przez miejscową ludność. Trzeci został ostrzelany przed francuskie czołgi, których załogi nie wiedziały, co jest w wagonach.

28. FEL: Skarby

Żołnierze 101 dywizji powietrznodesantowej przez trzy dni wynosili ze schronu pod Berchtesgaden arcydzieła światowego

malarstwa: płótna Rubensa, Rembrandta, van Dycka, Botticelliiego, Velazqueza...

W tym czasie marszałek, przewieziony do Wiesbaden stanął przed oficerami amerykańskiego wywiadu.

Jednym z tych którzy prowadzili przesłuchania był major Paul Kubala.

29. Pokój przesłuchań

Major Kubala, protokolant i Göring.

Göring: Nigdy nikogo nie skazałem na śmierć! Nigdy nie wysłałem nikogo do obozu koncentracyjnego!

Po pewnym zastanowieniu

Chyba, że wynikało to z konieczności o charakterze wojskowym, lub było konieczne! Za to nie mogę ponosić odpowiedzialności!

Kubala: Pan założył dwa pierwsze obozy koncentracyjne...
(*sięga po dokument*) w Oranienburgu i Papenburgu...

Göring: W obozach tych ludzie byli osadzeni dla wykonywania pożytecznej pracy!

Kubala z teczki wyjmuje zdjęcia z Dachau.

Kubala: Tych zdjęć pan nie zna?... Zrobiono je w obozie w Dachau...

Göring: Musiały być zrobione w ostatnich dniach funkcjonowania tego obozu. To sprawa Himmlera. On czerpał z tego sadystyczną przyjemność!

Kubala składa dokumenty. Göring wstaje. Nagle podchodzi do Kubali.

Göring: Panie majorze, w moim posiadaniu jest bardzo cenny obraz Hansa Memlinga...

Kubala: Jak wynika z pana zeznań, nie jeden...

Göring: Nie wiem, co stało się z moją kolekcją. Chciałem, aby była własnością narodu niemieckiego, eksponowaną w Carinhallu. W kwietniu wydałem polecenie, żeby wywieziono obrazy i inne dzieła sztuki na południe Niemiec. Nie wiem, co się z nimi dzieje...

Kubala: A ten obraz Memlinga?

Göring: Ma go moja żona, która przebywa w zamku Fischorn (*fiszorn*). Gotów jestem przekazać ten obraz władzom Stanów Zjednoczonych...

Kubala podsuwa Göringowi kartkę i pióro:

Kubala: Niech pan napisze list do żony...

Göring (*ponownie siadając przy stoliku*): Mój kamerdyner dostarczy ten list. Chciałbym, żeby przywiózł dla mnie świeżą bieliznę i trochę osobistych drobiazgów.

Göring pisze list. Oddaje go Kubali. Ten czyta uważnie.

OFF:

Następnego dnia Robert Kropp, kamerdyner Göringa przywiózł zawinięte w ręcznik arcydzieło Memlinga. Jego ówczesną wartość szacowano na 4 mln dolarów.

30. Pokój przesłuchań

NARRATOR:

Pokazuje zdjęcie obrazu.

To jedyne zdjęcie zaginionego obrazu Memlinga. Był niewielki 25 cm na 15 cm. Świadczy to, że był jedną z części dyptyku, którego druga część, zapewne, przedstawiała zamawiającego. Dlaczego niespodziewanie w trakcie przesłuchania Göring przyznał się do posiadania cennego obrazu? Dlaczego kazał zabrać go swojej żonie i oddał Amerykanom?

Major Kubala stwierdził, że zaniósł obraz do sekretariatu generała Patcha i tam zostawił, otrzymując potwierdzenie. Nie

potrafił jednak przedstawić pokwitowania. Gdy stwierdzono brak obrazu rozpoczęto gorączkowe poszukiwania. Bez rezultatu. W 1947 roku sprawę umorzono. Czyżby tym obrazem Göring zapłacił za swoją śmierć?

Odpowiedzią mogą być trzy łuski, które znaleziono w osobistym bagażu Hermanna Göringa. W każdej była szklana ampułka o długości 35 mm i średnicy 9 mm zawierająca cyjanek potasu. Ampułki zarekwirowano. Göringa przewieziono do więzienia w Norymberdze, wraz z bagażem, w którym nie mogło być trzech łusek z ampułkami z trucizną. A jednak...

31. FEL Proces norymberski

Alianci wybrali Norymbergę, jako miejsce osądzenia dostojników Trzeciej Rzeszy odpowiedzialnych za wywołanie drugiej wojny i śmierć milionów ludzi. W końcu wojny to miasto zostało zamienione przez amerykańskie bombowce w morze ruin. Dziwnym trafem ocalał Pałac Sprawiedliwości, jak nazywano kompleks sal sądowych.

Tam 20 listopada 1945 r. o godzinie 10.03. do sali weszli sędziowie. W czarnych togach szli Brytyjczycy, Amerykanie i Francuzi. Rosjanie byli w mundurach.

Żaden z oskarżonych nie przyznał się do winy.

Hermann Göring powiedział:- W świetle tego aktu oskarżenia - nie winien!

Przesłuchania świadków, które tworzyło obraz zbrodni nieznaney w historii cywilizacji trwały bez mała rok.

1 października 1946 roku sąd wszedł na salę, aby ogłosić wyroki oskarżonym. Nie było kamer. Takie było zarządzenie sądu, który uznał, że świat nie powinien oglądać twarzy oskarżonych w chwili, gdy dowiadawali się o czekającej ich śmierci lub długoletnim więzieniu.

Trybunał wydał wyrok. Od winy uwolniono trzech oskarżonych. Z pozostałych dziewiętnastu, dwunastu(w tym zaocznie Martina

Bormanna) skazano na karę śmierci, pozostali otrzymali wyroki wieloletniego pozbawienia wolności1.

32. Cella z bagażami. NOC

Drzwi otwierają się. Do ciemnej celi wchodzi por. Wheelis. Świecąc latarką odnajduje bagaż Göringa. Długo przeszukuje go. Wreszcie zza podszewki wyjmuje łuskę. Chowa ją do kieszeni bluzy i wychodzi z celi.

OFF:

W norymberskim więzieniu, w jednej z cel złożono bagaże aresztowanych. W walizkach Göringa w nadzwyczajny sposób znalazły się trzy łuski z trucizną. Ktoś wyjął je i oddał więźniowi.

33. Korytarz więzienny,

NARRATOR:

Egzekucja miała się rozpocząć na 16 października o godzinie 1 w nocy. Hermann Göring, jako najważniejszy ze skazanych miał pierwszy stanąć na szafocie. Skazani, choć nie znali terminu orientowali się, że czas zbliża się. W ich celach dobrze było słychać odgłosy wznoszenia szafotów w sali gimnastycznej, odległej o kilkadziesiąt metrów od więziennego budynku. Nagle zapanowała cisza. Oznaczało to, że szubienice są gotowe. W południe 15 października lekarz więzienny poinformował Göringa, że zostanie obudzony o 23.45. Powrócił do jego celi o 21.30. Göring miał wówczas powiedzieć, że na szafocie nie stanie. Czy miał już ampułkę z trucizną. Zapewne tak.

34. Korytarz i drzwi celi Göringa

Strażnik szeregowy podchodzi do drzwi. Zagląda przez judasza. Widzi Göringa leżącego nieruchomo. W pewnym momencie składa splecione dłonie na piersiach i odwraca głowę do ściany. Leży tak chwilę. Kładzie ręce wzdłuż ciała.

Szeregowy dostrzega Wheelisa idącego z głębi korytarza.

Wheelis: Macie zapalki?

Szeregowy: Tak jest

Szeregowy wyjmuje zapalniczkę. Patrzy jak Wheelis ze złotej papierośnicy wyciąga papierosa, podaje mu ogień.

Szeregowy: Ładna rzecz, panie poruczniku...

Wheelis: Pamiątka

Chowa papierośnicę. Szeregowy oddala się.

OFF: Czy to porucznik Wheelis przekazał Göringowi łuskę z ampułką z trucizną? Prawdopodobnie tak. W kręgu podejrzeń znalazł się również lekarz dr Pflücker, który ostatni widział Göringa.

35. Sala gimnastyczna. NOC

Dwaj żołnierze wprowadzają na szafot szczupłego mężczyznę (53 lata) w czarnym garniturze. Kat zakłada mu na głowę czarny kaptur. Zakłada linę na szyję. Spogląda na pułkownika prowadzącego egzekucję. Podchodzi do dźwigni i uruchamia zapadnie. Widać naprężony sznur, którego kołysanie uspokaja się.

OFF:

Pierwszy na szafot wszedł o godzinie 1.11 Joachim von Ribbentrop. On zajął miejsce przeznaczone dla Hermanna Göringa.

36. Sala gimnastyczna. NOC

*Wchodzą 4 żołnierze MP niosący na noszach ciało Göringa.
Układają je między szafotami.*

OFF:

O godzinie 2 nad ranem zakończono egzekucję. Wtedy wniesiono ciało Göringa i ułożono u stóp szubienicy. Był to symboliczny akt sprawiedliwości, której Göring umknął...

37. Park**NARRATOR:**

Dzisiaj las pochłonał wszystkie ślady wspaniałego Carinhallu. Być może gdzieś tutaj spoczywają zakopane skarby Hermanna Göringa, do których chciał wrócić, tak jak do mauzoleum ukochanej żony. W 1950 roku, szwedzki pastor odnalazł to pomieszczenie i szczątki, rozrzucone przez radzieckich żołnierzy. Zebrał je do worka i zawiózł na cmentarz w Lövvö, skąd w 1934 roku przywiózł je Hermann Göring.

koniec